



Typické znaky barokní architektury:

monumentálnost, velkolepost (1)

barevnost, rafinované využívaní světla a stínu (2)

fotograficky přesné malby, pestrobarevné fresky a zlacení

malba napodobených stavebních prvků (klenby, žebra, pilastry)

plastika jako součást celku (drapérie) (3)

ornamentální štukatura, použití bohatě zdobených soch (5)

asymetričnost staveb v půdorysech, oblé linie - zakřivené tvary, zvlnění, kupole, morové sloupy, sochy v pohybu (4)

nadsazené proporce, prostorově rozvinutá gesta, efektní perspektivy



Slovo barok je portugalského původu (barruca znamená nepravdělnou perlu s oblinami) a používá se pro označení konečných fází vývoje architektury různých období, kdy byly původní výtvarné záměry přehodnoceny. V užším smyslu je to název pro úsek vývoje architektury, do něhož vyúsťuje renesance. Toto období se také nazývalo vlastním barokem a představovalo architektonickou tvorbu Evropy od konce 16. století až zhruba do poloviny 18. století.

Vlastní barok se vyvinul z renesance v Itálii. Od počátku 17. století ovládl celou Evropu. Teprve pronikavé změny v politice, sociální a národnostní struktuře obyvatel Čech a Moravy, které nastaly po Bílé hoře, a zvláště ke konci třicetileté války, vtiskly novému umění v našich zemích specifický ráz.

Mělo se stát výrazem konečného dovršení příslušenství našich zemí k mezinárodnímu římskému katolicismu a protireformismu. Proto byly ihned, jakmile to válečné poměry dovolily, budovány církevní stavby, jako kostely, kláštery, koleje, kostely a poutní místa. Kromě nich se stavěly i paláce církevních hodnostářů. Tyto stavby, zpravidla značných rozměrů, znamenaly velký zásah do podoby měst a krajiny.

Nové umění, zvláště architektura, mělo přehlušit vzpomínky na dřívější smýšlení lidu a utvrdit v něm představu o jeho nezměnitelné závislosti na Vídni a nové feudální šlechtě a také o nezměnitelném společenském řádu. Těmto cílům sloužily nejen církevní stavby, které téměř vnucovaly poslušnost a pokoru vyžádanou katolickou církví, ale i paláce a zámky šlechty dokládající vznešenost a společenskou i sociální nadřazenost nových pánů. Na rozdíl od rozsáhlé stavební činnosti velkých feudálů stavební rozvoj ve městech stagnoval, protože na něj měšťané neměli dost prostředků.

Stavební konstrukce používané v té době v českých zemích se nelišily od barokních konstrukcí v ostatních zemích. Stavebním materiálem byly cihly, kámen nebo smíšené zdivo. Zdi pokrývala vždy barevná omítka.

Typickým znakem byla mansardová střecha s prejzovou krytinou, na věžích pak střecha cibulová krytá mědí. Klenby byly podřízeny výtvarným cílům, v 17. století se nejčastěji používaly valené klenby s lunetami, v 18. století valenou klenbu vystřídala takzvaná placcka. Běžná v té době byla rovněž pruská klenba, která je obdobná placce.

Pro barok je typická také bohatá ornamentální výzdoba. Do roku 1720 u nás převažuje akantový ornament zobrazující listy nebo celou rostlinu, potom se používal páskový ornament obohacený festony (plastické zobrazení závěsu z listů, květů nebo ovoce). Od roku 1740 se rozšiřují rokokové motivy, zejména mušle.

Vydala Posázaví o.p.s., Zámek Jemniště 1, 257 01 Postupice v roce 2011 nákladem 5 000 ks v rámci realizace projektu spolupráce „Posázaví a Rakovnicko – podpora venkovské aktivní turistiky“ • Autoři fotografií: Jaroslav Pelíšek, Václav Pošmurný, • Grafická úprava: Václav Pošmurný • Tisk: Pavel Fuksa – GraTypoPrint • Autor textů: Ing. Arch. Lubomír Hamarčák, textové úpravy PhDr. Jaroslava Tůmová



PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

BAROKNÍ ARCHITEKTURA

V POSÁZAVÍ



Zámek Jemniště



Loreta u Vlašimi



Kostel sv. Vavřince v Okrouhlici



Socha sv. Václava u kostela sv. Matouše na Hrádku



Zámek Kácov



Statek v Benicích



Kaple sv. Jana Nepomuckého v areálu zámku v Odlochovicích

